

**Statsminister
Gro Harlem Brundtland**

Kontroller mot
framføring

**Redegjørelse for Stortinget om norsk søknad om medlemskap i
EF, 16. november 1992.**

President,

I sin tiltredelseserklæring 6. november 1990 la Regjeringen vekt på betydningen av at Norge må løpende vurdere utviklingen i Europa og søke de samarbeidsformer som best tjener våre nasjonale interesser. Dette har hele tiden vært en grunnholdning i Arbeiderpartiets vurdering av hvordan vi best kan utvikle vårt forhold til andre land.

Vår viktigste oppgave er å sikre full sysselsetting og økt verdiskapning. De verdiene vi skaper sammen skal fordeles rettferdig og legge grunnlaget for videreutviklingen av velferdssamfunnet. Skal vi nå nå de mål vi setter for samfunnsutviklingen trenger vi både felles innsats i Norge og et samarbeid med Norden og resten av Europa.

Da Arbeiderparti-regjeringen i 1987 la fram Stortingsmeldingen om Norge og europeisk samarbeid fikk Stortinget anledning til en første grundig debatt om vårt forhold til europeisk samarbeid siden 1972.

Vi var allerede dengang vitne til begynnende forandringer i Sovjetunionen og et åpnere forhold mellom Øst og Vest. Likevel var det EFs arbeid med det indre marked som representerte hovedutfordringen for Norge og de øvrige EFTA-landene.

Det viste seg at det brede Stortingsflertallet stilte seg bak den vurdering at frihandelsavtalen fra 1973 ikke kunne ivareta norske interesser når EFs indre marked trer i kraft fra 1.1.1993. Det var påkrevet med en mer omfattende samarbeidsavtale mellom EFTA og EF for å gi norske bedrifter lik adgang til vårt viktigste eksportmarked, og dermed sikre grunnlaget for norske arbeidsplasser og norsk velferd.

Med bred støtte i Stortinget har tre regjeringer deretter arbeidet for å sikre Norge den EØS-avtalen Stortinget ga sin tilslutning til med over 3/4 flertall den 16. oktober.

EØS-avtalen er et første skritt på veien mot en mer velordnet europeisk økonomi. For Norge framstår avtalen i dag som 1990-årenes frihandelsavtale, og er et selvstendig svar på de markedsutfordringene Norge og de andre EFTA-landene vil møte på 1990-tallet.

Våre nordiske naboer Sverige og Finland har søkt om medlemskap og forbereder seg til forhandlinger med EF. Det gir en sterk illustrasjon av utviklingen når land som har vært nøytrale i flere hundre år nå ser sine interesser best tjent som

medlemmer av EF.

For de store forandringene siden slutten av 1980-tallet har ikke først og fremst handlet om spørsmål knyttet til markedsadgang, som EØS-avtalen sikrer, men om politiske utfordringer i et nytt Europa. Den kalde krigen mellom den frie demokratiske verden i Vest og det totalitære Øst er avsluttet med fullstendig avvikling av sovjetmakten og frigjøring av Sentral- og Øst-Europa.

President,

Alle land, også Norge, må vurdere om dagens samarbeids-løsninger er de beste for å møte morgendagens utfordringer. Vi må se etter om de løsninger vi valgte da forholdene var ganske annerledes, fortsatt gir oss den handlefrihet og innflytelse vi ønsker.

I mange land gjør det seg i dag gjeldende en økende skepsis til politikere og til politisk virke. En viktig årsak til dette er nok at beslutninger i nasjonale og lokale demokratiske institusjoner ikke alene kan løse problemene som angår folk flest i deres hverdag.

Målet for vårt politiske arbeid er å løse oppgaver og nå de mål vi setter for samfunnsutviklingen. Felles for stadig flere av de oppgaver vi står overfor er at de også krever handling på tvers av landegrensene. Når så mange krefter virker på tvers av landegrensene er det ikke tilfredsstillende at de fleste av våre politiske virkemidler bare er nasjonale. Dette er noe vi ikke minst opplever i de nordiske land med sin åpne økonomi.

Skal vi gjenvinne kontrollen og styringen over mange av de kreftene som former vår hverdag, må vi kunne fatte demokratiske beslutninger som virkelig setter oss i stand til å håndtere utfordringene. Ingen kan lenger med troverdighet si til norske velgere at vi kan løse alle våre oppgaver gjennom beslutninger i Norge alene. Å avskjære oss fra de fora der viktige beslutninger fattes, er i virkeligheten å begrense vår egen selvråderett.

Gjennom de siste årene har EF utviklet seg til å bli den sentrale organisasjon for samarbeid i Europa. Da Norge søkte og forhandlet om medlemskap for vel 20 år siden, bestod EF av bare 6 land. Det politiske samarbeidet var lite utbygget og det var ingen snarlig utsikt til at blokkdelingen i Europa ville opphøre.

I dag er 12 europeiske demokratier medlemmer av EF. EF har åpnet for en første runde utvidelsesforhandlinger med EFTA-landene fra 1993. Deretter kan det åpnes for forhandlinger med de mange demokratiene i Sentral- og Øst-Europa som ønsker å komme med.

Den situasjonen kan dermed oppstå at EF inn i neste århundre

vil bestå av over 20 demokratiske land, inklusive det store flertallet av Nordens folk og våre NATO-allierte. I et slikt fellesskap vil vi se et kulturelt mangfold i tråd med landenes tradisjoner.

Det er nåværende og nye medlemsland som vil avgjøre hvordan dette samarbeidet skal utvikles videre. Det er EFs medlemsland som skal avgjøre hvordan et samarbeidende Europa vil arbeide for å løse de mange oppgavene vi står overfor for å sikre fred, sysselsetting, velferd, økt verdiskapning og en bærekraftig utvikling.

EF er et samarbeid av selvstendige stater, og slik vil det forbli. EF-samarbeidet er en prosess i utvikling og slik må det være når demokratiske land sammen skal finne felles svar på felles utfordringer. I dag pågår det en debatt ikke bare om innholdet i samarbeidet, men også om samarbeidets virkemåte. Det er behov for mer åpenhet og den demokratiske beslutningsprosessen må kontinuerlig utvikles og desentraliseres. Det overnasjonale samarbeidet må brukes som en drivkraft for å styrke demokratiet på alle nivåer - lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Siden midten av 1980-årene har EF-landene utvidet sitt politiske samarbeid til stadig flere områder. Fjorårets avtale i Maastricht åpner for nærmere samarbeid om økonomien, om monetære og utenrikspolitiske spørsmål, en sterkere felles satsing for å løse miljøproblemene, en klarere markering av den sosiale dimensjon ved europeisk samarbeid og et utbygget samarbeid for å forebygge og bekjempe terrorisme, narkotikahandel og andre former for grov internasjonal kriminalitet.

Vi vet at beslutninger av stor viktighet for hele Europas framtid vil bli forberedt og fattet i EF. Derfor står også Norge overfor et veivalg der vi må vurdere hvordan, og med hvem, vi best kan ivareta våre interesser i årene som kommer.

Sveriges og Finlands søknader om medlemskap har skapt en helt ny situasjon for Norden. I 1972 var det nordiske samarbeidet for mange et alternativ til det europeiske. Slik er det ikke i dag. Hvis vi ikke selv bestemmer annerledes kan den situasjon oppstå at EF om noen år omfatter hele Europa med unntak av Norge, Island, enkelte land på Balkan og Russland. Det er en ganske annen og dramatisk framtidsutsikt enn den vi sto overfor i 1972.

Norge hører naturlig hjemme i et forpliktende samarbeid med de demokratiske land i vår verdensdel. Sammen med de krefter som deler våre verdier vil vi arbeide for at sysselsetting, miljø og sosial rettferdighet skal prege EF-samarbeidet. Regjeringen legger vekt på at vi ivaretar norske interesser best ved å tale vår egen sak der viktige beslutninger fattes for Norges og Europas framtid. Et samarbeid i EF gir ikke svaret på alle våre utfordringer, men det setter oss bedre i stand til å løse

dem.

Regjeringen mener Norge har størst handlefrihet ved på den ene siden å slutte opp om EØS-avtalen og på den andre siden søke om medlemskap i EF slik at vi har muligheten til å forhandle og eventuelt bli medlem sammen med land vi har felles interesser med.

Det er nå, og ikke om noen år, at nordiske land og deres EFTA-partnere sammen kan forhandle om medlemskap i EF. Det gir disse landene økt forhandlingsstyrke å kunne gjennomføre forhandlingene parallelt.

Det er ved å bruke denne muligheten til å forhandle med EF at vi kan få avklart betingelsene for norsk deltakelse, medinnflytelse og felles ansvar i det politiske samarbeidet i Europa.

Etter forhandlinger er det folket som skal ta stilling til forhandlingsresultatet i folkeavstemning. Da skal hver norske kvinne og mann sammen ta ansvaret for sitt valg.

President,

Regjeringen har lagt vekt på å medvirke til et så bredt og saklig informasjonsmateriale som mulig om Norges forhold til Europa.

EØS-proposisjonen gir en utførlig beskrivelse av Norges økonomiske forhold til EFTA- og EF-landene. I Trontalen i fjor tok Regjeringen initiativ til en bred gjennomgang av Norges deltakelse i europeisk samarbeid, og konsekvenser av ulike tilknytningsformer til EF, også sett i lys av de andre nordiske landenes valg.

Europautredningen har vurdert konsekvenser for vår utenriks- og sikkerhetspolitikk, Norden og nordisk samarbeid, velferd, miljø, demokrati og styring, kultur, forskning, utdanning og idrett og økonomi og næringsspørsmål. Det er videre lagt fram en hovedrapport, en rekke forskningsnotater og en rapport om Samenes stilling blir lagt fram i disse dager.

Rapportene er fortløpende blitt oversendt samtlige stortingsrepresentanter, partier og organisasjoner og er gjort tilgjengelig for det brede publikum. Det er Regjeringens ønske at dette materialet når ut til alle de som ønsker å engasjere seg i den viktige debatten om Norges og Europas framtid.

Et hovedinntrykk fra Europautredningen er at vi må møte de mange utfordringene det norske samfunnet står overfor, uansett hvilken tilknytningsform vi velger til EF. Dersom Norge skulle velge å lukke grensene mot omverden, så vil internasjonale utviklingstrekk i sterkere, og ikke svakere grad, påvirke norsk økonomi og Norges samlede framtidsmuligheter, vår fred og vår sikkerhet.

Den teknologiske utvikling stanser ikke. Den globale økonomi vil fortsette å veve landene tettere sammen. Vår mulighet til å trygge sysselsettingen vil i sterkere grad avhenge av at vi kan selge varer og tjenester til andre land. Miljøprobleme forsvinner ikke, og behovet for at Europa tar et krafttak for den tredje verden blir bare større.

Denne virkeligheten er Norge en del av, og det øvrige Europas utfordringer er også våre utfordringer. Fortsatt vil det være slik at de aller fleste politiske beslutninger som angår folks hverdag vil bli fattet i norske politiske organer, i kommuner, fylker og her på Stortinget. Men mange viktige beslutninger vil bli fattet i samarbeid mellom landene i EF.

Derfor mener Regjeringen at Norges interesser er best tjent med at vi tar demokratiet i full bruk, også i vårt samarbeide med landene i Europa. Gjennom medlemskap i EF kan Norge bli deltaker på en ny arena for politisk handling utover den nasjonale. Vi vil delta i den demokratiske prosessen og styrke den politiske styringen, slik vi gjør det på nasjonalt og lokalt nivå.

President,

Regjeringen vil understreke noen sentrale forhold som underbygger at den mener norske interesser vil være best tjent med full politisk deltakelse i EF.

De neste ti år vil bli avgjørende for hvordan Europa vil greie å ivareta mulighetene vi fikk til å bygge ut samarbeidet i Europa etter den kalde krigens slutt. Dette ansvaret hviler også på Norge og de andre nordiske land. Samtidig påhviler det Europa et eget ansvar for å snu utviklingen i den tredje verden.

Bare et internasjonalt krafttak kan snu denne utviklingen, og det EF-landene kan få til i fellesskap vil være avgjørende. Dette gjelder den direkte bistanden, men også spørsmål om markedsadgang og tiltak for å sikre større prisstabilitet for utviklingslandenes varer. EF har utviklet et bredt og omfattende samarbeid med utviklingslandene som har mange likhetstrekk til norsk bistandspolitikk. Gjennom medlemskap kan de nordiske landene, som alltid har lagt stor vekt på solidarisk politikk og utviklingshjelp, sammen bidra til å sette de avgjørende miljø- og utviklingsspørsmålene øverst på dagsorden.

Landene i Europa står overfor en ny sikkerhetspolitisk situasjon som øker behovet for nærmere politisk samhold med våre europeiske allierte. Vi står ikke lenger overfor felles fiender, men overfor felles farer. Nasjonale, sosiale og etniske konflikter representerer nye trusler mot freden og vekker til minne mørke kapitler i Europas historie. Nå må hele Europa, også landene i Vest, sammen arbeide for å sikre demokratiet og en økonomisk og industriell gjenreisning i Øst som ivaretar hensynet til miljøet.

De økonomiske problemer i det tidligere Sovjetunionen har ført til misnøye og uro. Der hvor de demokratiske røtter vokser på det tynneste jordsmonn er farene sterkest for en tilbakevending til autoritært styre og militarisme. Vi må være forberedt på en usikker utvikling i mange år framover. Dette reiser nye krav til politisk samhold og vilje til samarbeid i Vest-Europa. Vi er ikke tjent med en utrygg og urolig utvikling i våre egne nærområder.

EF vil spille en stadig sterkere rolle som avgjørende utenrikspolitisk drivkraft i Europa. Det har i denne sal vært utbredt ønske om et så nært utenrikspolitisk samarbeid med EF som mulig. NATO-medlemskapet og samarbeidet mellom Nord-Amerika og Europa er fortsatt av avgjørende betydning for Norges sikkerhet. Men i årene som kommer vil Europa i sterkere grad måtte ta større ansvar for sin egen sikkerhet.

Det skaper problemer for oss at Norge ikke deltar i alle de fora der våre europeiske allierte samles om felles holdninger til utenriks- og sikkerhetspolitiske spørsmål. For oss er det av største betydning å selv kunne tale vår sak når de land som står oss nærmest definerer sin felles sikkerhet. En viktig årsak for at Norge bør søke om medlemskap i EF er at vi bare på denne måten kan oppnå full innflytelse i det europeiske samarbeidet om utenriks- og sikkerhetspolitikken.

Det ligger i et fellesskaps natur at medlemmene solidarisk deler oppgaver og utfordringer. Et av de aller viktigste norske interessedspørsmål er om våre nære utenrikspolitiske utfordringer også skal være våre europeiske alliertes utfordringer. Utviklingen av naboskapet med Russland blir en stor og krevende oppgave. Evnen og forhandlingskraften til å håndtere de virkelig store oppgavene i Nord, ikke minst på miljøområdet, vil være avhengig av at de anerkjennes også som EFs problemer.

I vår verden trenger alle land mange internasjonale kontaktflater for å ivareta sine interesser. Også vi må arbeide for at Norge ikke får svekket kontakt med land som står oss nærmest.

Når den muligheten foreligger at Sverige, Finland og Danmark senere på 90-tallet er medlemmer av EF, vil det bli slik at 80% av Nordens folk vil være innenfor EF. Dette kan skape en deling i Norden som kan få negativ innvirkning på det nordiske samarbeidet. Vi kan oppleve at grensen mellom Norge og EF vil gå langs Kjølen. Dette vil få store konsekvenser, ikke bare for grensehandelen. Det kan dessverre også få konsekvenser for viktige investeringsbeslutninger i bedriftene, noe som igjen kan ramme norske arbeidsplasser.

Vi kan oppleve at det store flertall av EFTA-landene blir medlemmer av EF. Dette vil i betydelig grad svekke EFTA som samarbeidsramme, noe som også vil få betydning for et vel fungerende samarbeid innen rammen av EØS.

I vår åpne verden er det avgjørende at de land som står oss nær kjenner og forstår norske interesser. Dette kan vi bare oppnå ved å være til stede der felles initiativ tas, beslutninger formes og vedtak fattes. Det er bare innen rammen av EF at vi på en tilfredsstillende måte kan sikre oss en slik mulighet.

For Regjeringen er full sysselsetting og videreutviklingen av velferdssamfunnet vår største nasjonale oppgave. Her har politiske beslutninger i Norge stor betydning. Det er i første rekke vår egen innsats som avgjør vår egen økonomiske handlefrihet. Det er vår egen oppgave å skape tillit til norsk økonomi. Det vil fortsatt være vår egen evne til verdiskapning som avgjør hva vi kan fordele. Og det vil fortsatt være norske velgere som i norske valg avgjør hvilken politikk som skal føres.

Likevel er utviklingen i det øvrige Europa av stor betydning for utviklingen av norsk økonomi, velferd og sysselsetting. I en åpen verdensøkonomi er landenes økonomiske mulighet til å opprettholde og videreutvikle velferden nært knyttet til utviklingen i internasjonal økonomi.

Våre bedrifters mulighet til å skape verdier avhenger i stor grad at de har like vilkår med bedrifter i andre land. EØS-avtalen sikrer bedriftene like spilleregler på det marked som avtar over 80% av norsk eksport. Forbrukere og næringsliv vil nyte godt av lavere priser på forbruksvarer og innsatsfaktorer som følge at vi får adgang til det indre marked gjennom EØS-avtalen.

Men forutsigbarhet og markedsadgang løser ikke alle våre problemer. Europas og Norges største utfordring er å få folk i arbeid. Da trenger Europa en stabil og forutsigbar økonomisk utvikling der landene ikke kan velte problemene over på hverandre, og der bedriftene kan handle med hverandre uten store og brå forandringer i finans- og valutamarkedene.

Derfor står det helt sentralt i de vurderinger som ligger til grunn for denne redegjørelsen at et nærmere samarbeid om økonomi og sysselsetting i Europa er helt nødvendig. Sterkere koordinering av europeiske lands økonomiske politikk må til om vi skal komme arbeidsløsheten til livs og få til nye investeringer og et krevende løft for en industrivekst i pakt med miljøets behov.

Regjeringen har tatt initiativ til å bruke de muligheter som ligger i EØS-avtalen til å få til et nærmere samarbeid for full sysselsetting. Tidligere i måneden ble det sendt brev til regjeringssjefene i alle EFTA- og EF-land der vi inviterte til et nærmere samarbeid mellom europeiske finansministre om å forstå årsakene til, og finne mulige løsninger på, de problemer vi alle møter.

Den stabilitet vi hadde på de internasjonale valutamarkedene

etter krigen var en viktig årsak til den økonomiske oppgangstiden også Norge opplevde. Ustabilitet på finans- og valutamarkedene slår ekstra sterkt ut når landenes økonomier er så nært knyttet sammen som i Europa i dag.

Uroen på valutamerkedene i høst har avdekket hvor sårbare særlig de små land er for svingninger i verdensøkonomien. Våre naboland Sverige og Finland har på få måneder måttet gjøre vesentlige inngrep i velferdsordninger det har tatt flere tiår å bygge opp.

Situasjonen i norsk økonomi gjorde det mulig å stå i mot det presset som oppsto. Det skyldes at vi siden 1986 har gjort en helt avgjørende innsats for å gjenopprette tilliten og styrken i norsk økonomi. Vi hadde også en klar fordel av at Norge under Regjeringen Syse i oktober 1990 valgte å knytte den norske kronen til EF-landenes valutasamarbeid. For et lite land er det lettere å skape tillit til valutakursen ved å samarbeide med andre land. Uten en slik tilknytning kunne det ha oppstått en langt vanskeligere situasjon for Norge.

EF-landenes målsettinger om nærmere økonomisk samarbeid og større finansiell og monetær stabilitet er av stor betydning. Dette er ordninger for å få bedre orden på samarbeidet mellom landene. Bare mellom en og to prosent av et medlemslands bruttonasjonalprodukt går til EFs felles budsjett, resten er det opp til landenes folkevalgte å fordele. Fortsatt vil det være våre egne folkevalgte i Stortinget som bestemmer fordelingen av vår egen verdiskapning.

At Europas land sammen setter grenser for overdrevne budsjettunderskudd og offentlig gjeld er et framskritt i det økonomiske samarbeidet. Målsettingen i Maastricht-avtalen om vekst med lav inflasjon, samordning av valutaene og langsiktig balanse i statsbudsjettene er viktig og nødvendig. Men balanse i økonomien er ikke mulig uten at arbeidsledigheten blir vesentlig redusert og fjernet. Balanse i økonomien må gjenskapes ved en aktiv sysselsettingspolitikk og ved å sikre det offentlige nødvendige inntekter.

En internasjonal spekulasjonsøkonomi bidrar til at landene velter problemene over på hverandre. Alle land erkjenner i dag at de frie kapitalbevegelsene skaper styringsproblemer. Skal vi få til bedre styring og klarere regler så må det skje i samarbeid med andre land.

Det råder usikkerhet om hvordan og når EF-landene kan nå de mål som er nedfelt i Maastricht-avtalen. Nye beslutninger vil bli tatt senere på 90-tallet. Økonomisk stabilitet og evnen til å samarbeide om valutaspørsmål er av stor betydning også for våre bedrifter. Usikkerhet rammer investeringer og arbeidsplasser og får konsekvenser for den enkeltes økonomi.

Det er innenfor EF-samarbeidet at viktige premisser bli lagt for valutakurser og renter. De resultater EF-landene kommer fram til vil uansett få stor betydning for innretningen av

norsk økonomisk politikk. Som på en rekke andre samfunnsområder leder dette til at det vil være i Norges interesse å ha stemmerett og medinnflytelse sammen med dem som deler våre interesser når de viktige beslutningene skal tas.

Miljøproblemene er en felles europeisk utfordring. Europautredningen grundige analyse viser hvordan hele Europa står overfor oppgaven med å innarbeide miljøhensyn som en sektorovergripende dimensjon som må avspeiles i alle deler av økonomien. Det er bare ved å integrere kravet til en bærekraftig utvikling på områder som energi, industri, samferdsel og teknologi at vi kan snu utviklingen i riktig retning.

Den gjensidig avhengigheten mellom landene i en åpen verdensøkonomi tilsier at ikke noe land kan greie denne oppgaven alene. For å oppnå bindende avtaler, kommer vi ikke utenom en samordning i Europa og EF. Vi trenger felles erkjennelse, felles mål og sterke politiske virkemidler for å nå dem. I dag har EF nedfelt målet om en bærekraftig utvikling som en overordnet oppgave for Fellesskapet. Det er ingen annen organisasjon som har et så bredt virkemiddelapparat og et samarbeid som dekker så mange nøkkelområder. Derfor er det ved å ta disse virkemidlene i bruk, sammen med alle de kreftene som deler våre krav til en fremsynt miljøpolitikk at vi best kan bidra til en bærekraftig utvikling.

President,

Norge og de nordiske land har mye å bidra med i et nytt og utvidet EF. Regjeringen går inn for at Norge søker om medlemskap i EF - også fordi den ønsker at vi på den måten enda bedre kan gi vårt bidrag til fred, velferd, sysselsetting og miljø i Europa.

Regjeringen går til forhandlinger om medlemskap i Fellesskapet med det klare mål å oppnå et resultat som den både kan anbefale og få tilslutning til i det norske folk.

Etter at EF gjennom de siste årene er blitt utvidet mot sør, vil det nå handle om utvidelse mot nord. Det betyr at det nordlige Europa skal sette sitt preg på det europeiske mangfold. Vi søker om medlemskap i et Fellesskap som hele tiden har utviklet sine regler og tradisjoner, og vi vil sammen med de andre landene utvikle dem videre.

Men det betyr også at dagens EF-land må vise forståelse for at det kan kreves særegne virkemidler for å opprettholde verdiskapning og bosetting under særegne klimatiske og geografiske forhold. Norge er et langstrakt land med spredt bosetting. I framtiden vil det være en forutsetning at Norge bevarer kontrollen over norske naturressurser. Og det vil være av avgjørende betydning for et akseptabelt forhandlingsresultat at vi finner gode løsninger for primærnæringene, distrikts- og regionalpolitikken.

Fiskeriene har helt spesiell betydning for inntekter og bosetting i vårt land, og særlig i de nordlige landsdeler. Det er å håpe at EF ikke denne gang, som i 1972, undervurderer betydningen av fiskerispørsmålene for Norge. Vi vet at dette i såfall vil vanskeliggjøre et positivt syn på medlemskap i EF, ikke bare i Nord, men i hele landet. Det er derfor av største viktighet at EF-landene i forhandlingene viser at de forstår også den del av europeisk virkelighet som Kyst-Norge utgjør.

EFs fiskeripolitikk legger i dag til grunn prinsippet om relativ stabilitet. For Norge vil det være av avgjørende betydning å ivareta våre historiske rettigheter til fiske i våre farvann.

Kyst-Norges rettigheter er betingelsen for livsgrunnlaget i våre nordlige landsdeler. Vi vil fortsatt stille krav til en bærekraftig forvaltning av våre fiskeriressurser. Også vi har høstet dystre erfaringer om virkningene av kortsiktige vurderinger og direkte uforstand i forvaltning av fiskeressursene.

Vi har lært av disse erfaringene og vi er fast bestemt på å ta dette med oss for fremtiden. Da vet vi også hvor viktig det er å oppnå økt forståelse for våre erfaringer og vår situasjon. Den vellykkede oppbyggingen av den norske vårgytende sildebestanden og bestanden av norsk arktisk torsk møtes med internasjonal oppmerksomhet. Denne vellykkede ressursforvaltningen er et eksempel på områder hvor Norge, som en av verdens ledende fiskerinasjoner, har betydelig kompetanse og erfaring å tilføre EFs fiskeripolitikk.

Vårt landbruk har mye lavere avkastning pr. arealenhet enn EF i dag og vår selvdekningsgrad med matvarer er den laveste i Europa. Vi må i alle fall fortsette arbeidet med å utvikle et jordbruk som er mindre kostnadskrevenende, men som er livskraftig og framtidsrettet i en situasjon der internasjonale handelsavtaler som GATT også vil legge viktige føringer for landbrukspolitikken.

Et lite land utenfor sterke handelsorganisasjoner vil kunne stå utsatt til i en situasjon med svakt utviklet regelverk for handel mellom landene. Det er verdt å merke seg at EF i Uruguay-runden har lagt stor vekt på å verne om ordninger som ivaretar muligheten til et variert og livskarftig jordbruk.

Vi skal arbeide for forståelse for at norsk landbruk opererer under ganske andre vilkår enn lenger sør i Europa. Våre primærnæringer har andre oppgaver enn bare å produsere mat. Det perspektivet vinner fram også i EF. Vi skal legge stor vekt på å finne løsninger som kan sikre en omfattende og levedyktig jordbrukssektor, og vi skal arbeide for ordninger som gjør det mulig å opprettholde en trygg og robust bosetting i vårt langstrakte land. Hverken vi eller EF-landene er tjent med at norske bygder får store problemer. Vi har alle interesser i et levende og livskraftig bygde-Norge.

I forbindelse med primærnæringene vil Regjeringen legge vekt på de samiske interesser som er involvert, og den vil legge vekt på å holde representanter for den samiske befolkningen orientert om relevante spørsmål knyttet til forhandlingene.

Distriktspolitikken har et annet utgangspunkt i Norden enn i et land midt i Europa. EFs regler er utviklet for områder der det er kort mellom tettstedene, gode kommunikasjoner og en variert næringsstruktur. Slik er det ikke i vårt land der 4 millioner mennesker bebor vel 300 000 km².

Vi vil stå sterkere i vår argumentasjon om disse særegne forhold om vi står sammen med våre nordiske naboer i forhandlinger med EF. Hvis alle nordiske land som nå har søkt kommer med, utvides EFs areal med nesten 50%. Det er åpenbart at dette vil påvirke EFs politikk på flere områder. Ved tidligere utvidelser har EF tilpasset sitt regelverk og sine virkemidler. Slik må vi forvente at det vil bli også denne gangen.

EF har ingen felles energipolitikk. Det er et klart prinsipp at forvaltningen av energiressursene er et nasjonalt ansvar.

Skiftende norske regjeringer har lagt vekt på en langsiktig ansvarlig petroleumpolitikk med stor vekt på miljø, fiskeri- og distriktshensyn, sikkerhet og en samfunnsmessig forsvarlig forvaltning av petroleumsverdiene.

Når det gjelder energipolitiske beslutninger er Norge det land som i første rekke vil bli berørt av spørsmål som berører petroleum. Norge har i løpet av et par tiår utviklet seg til å bli en storleverandør av energi til Vest-Europa. Norsk gass kommer i økende grad inn til erstatning for mer forurensende energikilder. Det er derfor viktige energi- og miljøpolitiske interesser forbundet med utvikling av de norske petroleumsressursene.

Norsk sokkel har lenge vært åpen for internasjonal konkurranse både når det gjelder konsesjoner og leveranser. Enkelte ordninger som har kunnet innebære forskjellsbehandling er fjernet i forbindelse med lovendringer som nylig er vedtatt i Stortinget. Også vi har konkurransedyktige oljeselskaper som har dyktiggjort seg gjennom arbeid under krevende forhold i Nordsjøen og nå også inn i de arktiske farvann.

Staten spiller en viktig rolle som forvalter av verdier og i regelskapningen som krever stor ansvarlighet når virksomheten foregår under vanskelige klimatiske forhold.

I lys av det forestående EØS-samarbeidet, og at Regjeringen nå går inn for at Norge søker om medlemskap i EF, legger Regjeringen til grunn at norske synspunkter kommer med på en likeverdig måte og blir tillagt tungtveiende betydning når EF-landene diskuterer regler som omfatter petroleumssektoren.

Som i 1972 vil disse spørsmål høre med til de som får størst

betydning for hvordan forhandlingsresultatet vurderes av det norske folk.

President,

Det vil aldri bli slik at vi endelig kan si at slik er EF. I det siste året har vi sett en intens debatt om EFs videre utvikling også i EFs medlemsland. Folkeavstemningene i Danmark og Frankrike og den konservative britiske regjeringens holdning til samarbeidet om den sosiale dimensjon, har vist at det er delte meninger både om retningen og omfanget av samarbeidet.

Det som står fast er at EF har lyktes i å gjøre arbeidet for fred, miljø, sosiale rettigheter og sysselsetting til et europeisk felles anliggende. Dette viser at EF-landene har tatt ansvar for de mest grunnleggende spørsmål. Det er innen denne rammen at Europas land sammen kan treffe felles tiltak for å drive utviklingen i riktig retning.

Det er de landene som deltar i samarbeidet som avgjør kursen, ikke de landene som står utenfor. Når dette er valg som på en grunnleggende måte vil påvirke oss bør også vi ta del i denne viktige nye fasen i det europeiske samarbeidet, slik vi tidligere har gjort det gjennom EFTA i hele etterkrigstiden.

Vi skal ha klare ambisjoner om våre mål for EF-samarbeidet. Samarbeidet i Europa må respektere det europeiske mangfoldet. Folk må kunne kjenne seg igjen i avgjørelser som tas nærmest dem det gjelder. EF trenger større åpenhet og innsyn, og mindre byråkrati.

Det er behov for å ta EFs samarbeidsmuligheter bedre i bruk for en styrking av sysselsettingspolitikken, en sterkere vektlegging av EFs sosiale og miljømessige dimensjon, en folkelig forankring av Europa-politikken og en demokratisk videreutvikling av EF. Vi må arbeide for at EF i praksis gjør sysselsettingspolitikken til sitt viktigste mål for den økonomiske politikken.

Den sosiale dialog mellom arbeidstaker-organisasjoner og arbeidsgivere bør i enda sterkere grad utvikles til en integrert del av EFs beslutningsprosesser. Regjeringen vil i løpet av forhandlingen holde kontakt med nærings- og arbeidslivets organisasjoner. Den sosiale dimensjon må videreutvikles for å unngå sosial dumping og ny ulikhet mellom arbeidstakerne. Vi skal ta med oss våre ambisjoner i likestillingspolitikken. En rettferdig inntektsfordeling mellom kvinner og menn i alle livsfaser må være et mål for likestillingspolitikken både i Norge og i Europa.

President,

EF-saken har en særegen historisk fortid i vårt land. Også i dag er det et spesielt sterkt engasjement i denne saken. Regjeringen legger vekt på at vi med respekt for hverandre sammen greier å gjennomføre en verdig debatt om hvilken

samarbeidsform som vil tjene norske interesser best.

Regjeringens samlede vurdering av utviklingen i Europa leder til den konklusjon at også Norge bør delta i det politiske samarbeidet på vårt kontinent og at vi bør gripe den historiske muligheten vi nå har til å forhandle parallelt med våre nordiske naboer. Det ville ikke ha vært ansvarlig dersom vi valgte oss bort fra utfordringene fordi de var krevende og fordi de vakte debatt. Et levende demokrati som det norske må være seg oppgaven voksen til å håndtere vanskelige spørsmål på en måte som heller ikke setter i skyggen alle de andre oppgavene vi nå er sterkt opptatt av å løse.

Debatten vil fortsette med betydelig engasjement, gjennom forhandlingsfasen og inntil folket gjennom en folkeavstemning avgjør selve medlemskapsspørsmålet. Vi er tjent med en slik debatt om framtiden. En demokratisk debatt om hvilket samfunn vi ønsker må aldri ta slutt.

Arbeidet i tiden fremover vil bli krevende, og det er viktig at alle ser både rammene og mulighetene. Vi kan være uenige om mye her i landet, men vi er ikke uenige om alt. Det er bred enighet om sentrale verdier knyttet til fred, sysselsetting, miljø, spredt bosetting og et aktivt folkestyre i vårt land.

Det er Regjeringens ønske at vi sammen viser ansvar og den grad av samhold som er nødvendig når landet står inne i viktige forhandlinger med andre land. På den bakgrunn er det at jeg på Regjeringens vegne ber om Stortingets støtte i den krevende forhandlingsfase som nå står foran oss.